

καὶ σ' ἄλλους δὲ σ' ἓνι δὴν πρόσωπα διαλεχτὰ ἴσαμε τώρα κρυφόμενοι.

Καὶ θαρρῶ πὺς σήμερα εἶναι ἴσια ἴσια ἢ κατάλληλη στιγμή νὰ τοὺς χαρίσω δ,τι μοῦ ζητοῦνε. Καὶ δὲν τοὺς τὰρνίμαι πιά. "Ο,τι σὰς προσφέρνω, παρακαλῶντας σας νὰν τὸ δεχτήτε, δὲν εἶναι τίποτις ἀκριβό. Οὔτε περιγραφή τῆς Πόλης, οὔτε μελέτη πάνου στοὺς κατοίκους τῆς, οὔτε ψυχολογία σὰ λογιῆς φανερόματα τῆς κόπης; παράξενης ζωῆς τῆς. Τίποτις ἀπ' αὐτά. Σκίτσα μοναχά, μολυβιὲς ἀταχτες, σημειωσοῦλες ρηγμένες βιαστικά στὸ χαρτί—κάτι ἐπιτέλους σὰ λ ι γ ὀ λ ο γ ε ς γ ρ α φ ε ς (αβραχῆται ἐπιστολαί)—ι ε ε !—λέγονται ἀπὸ τοῦ: Μανταρίνους μας ἔδω) ποὺ μπορεῖ κανεὶς νὰ στείλει σὲ φίλο του σὰ βαριέται νὰν τοῦ γράφει πολλά. ἢ σὰ θέλει νὰ πλερώσει λίγα στὴν πόστα.

"Ἄν μπορεῖ νὰ βγεῖ κάποια χλωμὴ εἰκονοῦλα τῆς πολὺγραμμης καὶ δυνατόχρωμης Πόλης ἀπ' αὐτὲς τίς λιγόλογες γραφές, δὲν τὸ ξέρω. Ἐγὼ χρόνος ἔχω νὰ σὰς τίς στείλω καὶ λόγου σας εἶστε λεύτερη νὰ μὴν τίς διαβάσετε.

Α'.

ΠΟΛΗ, 16 τοῦ Μάη τοῦ 508.

...Τὸ δειλινὸ περνούσαμε τὸ Μεγάλο δρόμο τοῦ Πέρα με τὸν κ. Σ. καὶ τραβίσαμε στὰ «Μνηματάκια». Ὁ κ. Σ. εἶναι διπλωματικὸς ὑπάλληλος καὶ μοῦ μιλοῦσε στὸ δρόμο, σιγανόφωνα πάντα, σκεδὸν ἀπὸ μέσα του, γιὰ τὰ Σαμιώτικα. Μοῦδινε τίς τελευταῖες εἰδησεις ποὺ φτάσανε στὶς Προσβίτες κ' ἔκανε καὶ κρίσεις πάνου σ' αὐτές. "Οντὰς εἶτανε νάναφέρει τὸ Σουλτάνο, χυμπῆλωνε περισσότερο τὴ φωνή του, κ' ἔλεγε Ἐκείνος ἢ ὁ Ἄλλος. Ποτὲ τῆνομά του. Κι ὅμως ὁ δρόμος ποὺ περνούσαμε μοῦ θυμίζε παραπολὺ Εὐρώπη—ποὺ πάει νὰ πεῖ Λευτεριά—κ' ἔρχεγε τὴν Τουρκιὰ πολὺ παράμερα, σκεδὸν τὴν ἀφάνιζε.

Θυμάμαι πέρσι, τὴν πρώτην πρώτην μέρα ποῦρθα στὴν Πόλη, πῆγα μετὰ δύο φίλους μου τὰπομεσήμερο περίπατο στὸν κήπο τοῦ Ταξιμοῦ. Μακριὰ πὸ τὸν κόσμο ποὺ τὸν πλημμυροῦσε κείνη τὴν ὥρα, σ' ἀπομέρη ἄκρη, σὲ μέρος ξέφωτο, στεκόμαστε σιωπηλοὶ καὶ καμαρώνουμε τὸ πανέμορφο πανόραμα ποὺ ἀπλωνότανε μπροστά μας καὶ γύρω μας. Μοῦ δειξανε τὸ παλάτι τοῦ Δολμά μπαξέ.

— Καὶ τὸ Γιλνιζ; τοὺς ρωτάω. Κατακαῖ πέφτει; Κ' εἰδεῖα μετὰ τὸ χέρι μου.

τὴν ἀμάλαγην. Φέρτε τὰ σίδερα τὰ πυρωμένα νὰ χαρακώσουμε τῆς ὁμορφῆς σκλάβας τὰ τριανταφυλίνια μάγουλα. Καὶ τίς ἀλυσσιδες φέρτε τίς ἀσκήκωτες τοῦ Πόνου γιὰ ν' ἀλυσσοδέσουμε τὰ χυτὰ τῆς μπράτσας καὶ τὰ παιδικίσια τῆς πόδια. Καὶ φέρτε νὰ ζώσουμε μ' αὐτὲς τὴ μέση τῆς τῆς δαχτυλιδένια καὶ νὰ μοιῶζει ἔτσι τὰγκάλιασμα τοῦ ἀντρός ποὺ δὲν ἀγαπᾷ, μὰ ποὺ ἀγαπιέται. Ἀλυσσιδες σκλαβίξες ταπεινῆς τὰ χέρια του τάντρίκια, θὰ ζώσουνε τὴ μέση μου κ' ἡ σκλάβα μου ψυχὴ θὰ λιγοθυμήσει ἀπὸ τὴν ἡδονὴ ποὺ θὰ τῆς δώσει τὰγαπημένου ἀντρός τὰγκάλιασμα. . . .

24 Αὐγούστου.

Μὰ τί εἶτανε ποὺ ἐνοιωσα νάνεθάνει ἀπ' ὅλο μου τὸ εἶναι καὶ νὰ τυλίγεται στὸ σῶμα μου, καὶ νὰρχεται ἀνεμπόδιστο νὰ σταματᾷ στὰ μάτια μου καὶ νὰ μοῦ τὰ κλεί; Τί εἶταν δ,τι ἐνοιωσα σήμερα, ὅταν ἦρθε καὶ μ' ἀγκάλιασε, κ' αἰσθάνθηκα τὴν ψυχὴ μου νὰ πνίγεται καὶ νὰ σκεύει γιὰ νὰ ξεφύγει τὰγκάλιασμα τοῦ τὸ ἀμαρτωλό;

Γιατί νὰρθε; καὶ γιατί νὰ μὴν ἀρνηθεῖ στὴν

— Κάτου τὸ χέρι σου! μοῦ ψιθυρίζουν περίτρομοι. Καὶ μὴν τὴ λῆς τὴ λέξη!

Χαμυγέλασα—ἔτσι γιὰ νὰ δειξῶ παληκαριά! Ὡστόσο κανεὶς δὲν εἶπνε σιμὰ νὰ μὲς ἀκούσει.

— Ἐδῶ, μοῦ παρατηρεῖ ἕνας ἀπὸ τοὺς φίλους, καὶ τὰ δέντρα καὶ τὸ χῶμα κι ὁ οὐρανός, κι ὅλα, ὅλα, κατασκοπεύουνε γιὰ λογαριασμό τοῦ Χαμίτ!

Καὶ εἶταν τόσο γλυκὸς ὁ οὐρανός καὶ τόσο ἡμερὰ τὰ δέντρα καὶ τόσο πράσινο καὶ μαλακὸ τὸ χῶμα ποὺ πατούσαμε!

Β'.

Τὴν ἴδια μέρα, νύχτα.

Στὸ Γιλνιζ δὲν πῆγα, τὸ Σουλτάνο δὲν τὸν εἶδα, κι ὅμως ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ξεμπαρκαρίστηκα κάτου στὸ Γαλατὰ ἴσαμε τούτη δὴ τὴν ὥρα ποὺ σοῦ γράφω, τονὲ βλέπω παντοῦ, παντοῦ τὸν αἰσθάνομαι, τονὲ νοιώθω σὰ βραχνὰ νὰ μοῦ πλακώνει τὴν ψυχὴ.

Ὁ Χαμίτ! Τόσο μ' ἔχουνε τρομάζει ποὺ καὶ τώραδὰ, ποὺ τὸ γράφω τὸνομά του, τρέμω μήπως με προδώσει τὸ μολύβι μου, μήπως ἡ λάμπα μου με καταγγεῖλει, μήπως οἱ τοῖχοι τῆς κάμαρας μου βάλουν τίς φωνές:

— Στὴν κρεμάλα, Γκισοῦρ, στὴν κρεμάλα!

Μεσάνυχτα καὶ λαχταρῶ νὰ ξημερώσει. Λαχταρῶ νὰ ξημερώσει γιὰ νὰ ταχυδρομίσω τούτα τὰ γραμματάκια μου, νὰν νὰ διώξω μακριὰ μου, νὰν τὰ στείλω νάνασάνουν τὸ ἀγέρι τῆς λευτεριάς κάτου αὐτοῦ, στὴ λευτέρη πατρίδα μας. Γιὰ φαντάσου, αὔριο τὸ πρῶτ ποὺ θὰ τοιμάζομαι νὰ ρήξω τὸ γραμματάκι μου στὴν πόστα, νὰ μοῦ τάρπαξει κανεὶς χαρτιές! ἀπὸ τὰ χέρια μου! Ἄ δὲ με δεχτεῖ στὴν ἀγκαλιά του ὁ Βόσπορος, σίγουρα θὰ με στείλουνε νὰ γνωρίσω καὶ τὸ Φεζάν!

Τούτη ἡ περιμόρφη πολιτεία, μὰ κι ὅλ' ἡ Τουρκιὰ ἢ ἀπέραντη, ζεῖ γιὰ τὸ Χαμίτ καὶ ζεῖ γιατί τὸ θέλει ὁ Χαμίτ. Αὔριο, μεθαύριο, μιὰν αὐγὴ, ἓνα δειλινὸ, ἂν ξυπνήσει ὁ Χαμίτ μετὰ τίς κακὲς του, μ' ἓνα γνέψιμο τοῦ ματιοῦ του τὴ βουλιάζει αὐτὴ τὴν πολιτεία, σβήνει τὴν Τουρκιὰ ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς.

Πότε θὰ ξυπνήσει—μὰ θὰ ξυπνήσει ἀραγες ποτέ;—κι αὐτὸς ὁ χαῦνος ὁ λαὸς νὰ στείλει στὸν ἀγύριστο τοὺς Χαμίτηδες;

Γ'.

Ἀπὸ τὸ μπαλκονάκι τοῦ ξενοδοχείου μου.

πρόσκλησή μου; καὶ γιατί νὰ μὴ φανεῖ σὰν πάντα ψυχρὸς κι ἀδιάφορος καὶ ξένος στῆς ἀγάπης μου τὰ λόγια;

"Ὡ, νὰ μπορούσα! νὰ μπορούσα νὰ τοῦ πῶ ὅλη τὴν ἀηδία καὶ τὸ μῖσος ποὺ μοῦ προξενοῦσε. Ὅλη τὴν κατὰπτωση καὶ τὴν ἐλεεινότητα τῆς ψυχῆς μου. Εἶτανε βόσανο δ,τι ἐνοιωθὰ καὶ θέλοντας νὰ βγῶ ἀπὸ τὸ μαρτύριο ἐκεῖνο, τὸν ἐρώτησα ἀξάφνα, ἂν θέλει νὰ προσκαλίσω τὴ Μαίρη μιὰ ἔπ' αὐτὲς τίς μέρες καὶ νὰρθεῖ καὶ κείνος. Τούλεγα γελώντας ἀπροσποίητα, ἐνῶ μαζί τοῦ χάδευα τὰ μαλλιά του κ' ἐνοιωθὰ ὅλη μου τὴν ψυχὴ συμμαζεμένη κι ὀλότρεμη στὶς ἄκρες τῶ δαχτύλου μου.

— Ναί, νὰρθε! θὰ δεῖς θάνατο ὁμορφα. Ἐπιτέλους μὴ χάνεις τὴν εὐκαιρία ποὺ σοῦ παρουσιάζεται ἄδικο. Αὐτὴ θέλει. Ἐοῦ πάλι τί κάνεις; Νά, ἔδω—ἐξακολούθησα βιαστικά-βιαστικά, ἐνῶ ἀκόμα τοῦ χάδευα τὰ μαλλιά του ἀλαφρὰ καὶ στὸ ἀγγίγμα τῶ χερῶ μου τὸν ἔδωπα νάνατριχίλα!—ἔδω στὸ ἴδιο δωμάτιο θάρθετε. Ἐγὼ θάμαι κάτω. Δὲν ἔχετε νὰ λογαριάσετε τίποτε. Ναί; Μὰ ναί; Ἐνα δυνατὸ φίλ, ποὺ μ' ἔκαμε νὰ πονέσω μετὰ διέκοψε κ' ἐγὼ σηκώθηκα νὰ δῶ γιατί με φίλησε ἔτσι.

Γιατί νὰ με φίλησει ἔτσι; Εἶτανε γλυκεῖα δια-

ἄνοιξα τὴν πόρτα καὶ τὰ παράθυρά μου διὰ πλάτα νὰ μπεῖ μέσα στὴν κάμαρά μου ἡ αὐγὴν ὁροσούλα, εἶδα τὸ Βυζάντιο νὰ μοῦ κρύβεται, σὰν Τουρκάλα μετὰ τὸ γίασμάκι τῆς, σ' ἓναν ἀραχνένιο πέπλο. Ἡ ὀμίχλη ποὺ σηκώνεται ἀπὸ τὸν Κεράτι, σὰ μαγνάδι νεράιδας ἀπλώνεται πάνου στὴ Σταμποῦλ καὶ τῆς χορίζει παραμυθίνες ὁμορφιές. Νά, καὶ οἱ μιναρέδες τῶν Τζαμιῶν, οἱ ἀπειροὶ μιναρέδες, ποὺ τρυπάνε τὴν ὀμίχλη κι ἀντικρύζουν περήφανα τὸν οὐρανό.

Πέρσι σὰν πρωταντίκρυσ ἀπὸ τὸ βαπόρι τὴν Πόλη, πρῶτα πρῶτα τοὺς μιναρέδες εἶδα τῆς Ἀγίας Σοφίας νὰ θαμποφαίνονται μέσ' ἀπὸ τὴν ὀμίχλη. Τοὺς εἶδα κι ἀναγάλλιασε ἡ ψυχὴ μου καὶ τὰ πῆρα γιὰ καλὸ σημάδι. Ἐκαμα τὸ σταυρὸ μου, ναί, σταυροκοπήθηκα, γιατί κάτ' ἐμύλησε στὴν ψυχὴ μου πὺς μιὰ μέρα στοὺς μιναρέδες πάνου θὰ λαμποκοπάει ὁ σταυρός, ἔταν ἡ Ρωμαϊκὴ ψυχὴ βγεῖ ἀπὸ τὸ σκοτάδι ποὺ κυλιέται σήμερα καὶ λουστέι στὸν ἥλιο τῆς Ἀλήθειας.

Θάργησει, Θέ μου, αἰῶνες ἀκόμα νὰρθε μετὰ τίτια μέρα;

Νά, οἱ ἀχτίδες τοῦ Ἡλιοῦ τὴ σπᾶνε σιγὰ σιγὰ τὴν ὀμίχλη. Ὅλο τὸ ἀντικρινὸ μέρος τοῦ Βυζαντίου ξεσκεπάστηκε. Μοναχὰ κάτου κεῖ, στὸ δυσμικὸ μέρος, ποὺ ἀπλώνονται τὰ Γλυκὰ νερά καὶ τὸ Ἐγιοῦπ, ἡ ὀμίχλη βρασιλεύει. Μὰ σὲ λίγο θὰ φτάσουν καὶ κεῖ οἱ ἀχτίδες τοῦ Ἡλιοῦ καὶ θὰν τὰ ξεσκεκώσουν ἀπὸ τὴν ὀμίχλη.

Μήπως ὁ ἥλιος τῆς Ἀλήθειας—μὰ καὶ τῆς Ἀγάπης ὁ ἥλιος—δὲ διώχνει τὴν ὀμίχλη κι ἀπὸ κάθε ψυχὴ;

ΙΕΙΟΝΑΣ

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΧΟΝΡ

“ΟΙ ΠΕΤΡΟΧΑΡΙΔΕΣ,”

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΜΕΡΗ ΤΡΙΑ

Πουλιούνται στὰ γραφεῖα μας γιὰ τοὺς συντρομητάδες τοῦ Νουμά 1 δραχμὴ (φρ. χρ. 1,20 γιὰ τὸ ἐξωτερικό.)

μαρτυρία στὰ λόγια μου; Εἶχε νοιώσει πόσο πονοῦσα καὶ θέλησε νὰ με σταματήσῃ, δείχνοντάς μου πὺς σ' ὅλα αὐτὰ μου τὰ πικρὰ λόγια δὲν εἶχε ἄλλη ἀπόκριση νὰ μοῦ φέρε; παρὰ τὴν ἀγάπην του, φανερωμένη μετὰ στὸ πῖθ ὀλοθέριο φίλ; Ὁχι, ὄχι! δὲν εἶταν αὐτὸ, δὲν εἶταν! Εἶταν ἡ καινούρια φλόγα ποὺ ἔναψε στὸ αἷμα του στὴν εἰκόνα τῆς ἄλλης γυναίκας ποὺ τοῦ προμήθευα ἐγὼ! Τὰ καινούρια χεῖλια καὶ τὰ καινούρια μπράτσα καὶ ἡ καινούρια ἡδονὴ τὸν ἔκαμαν καὶ με φίλησε ἔτσι!

Κ' εἶναι ὁμορφὴ ἡ ἄλλη κ' ἐπιθυμητὴ, εἶναι ἀδοκίμαστα τὰ χὰδια τῆς καὶ τὸ σῶμα τῆς δὲν τῶχει ἀκόμη γνωρισμένο. Ὡ, τὸ φίλ, τὸ φίλ τῆς ἐπιθυμίας πόσο εἶτανε δυνατὸ καὶ μεγάλο! Πόσους πεθαμένους κόσμους δὲν ἀνάδεψε στὴν ψυχὴ μου τὸ φίλ του! Ναί, εἶταν δικό της τὸ φίλ αὐτό, γιατί ἔτσι με φίλησε κ' ἐμένα ἄλλοτε, πρὶν νὰ τοῦ δοθῶ. Τὸ γνωρίζω, τὸ γνωρίζω. Εἶναι τὸ ἴδιο ἐκεῖνο τὸ παλιὸ ποὺ μοῦδωτε κ' ἐμένα ἓνα βράδι.

— Μὰ ναί, νὰρθε. Δὲ ξέρεις πόσο θὰ εὐχαριστηθῶ ἂν θελήσεις νὰ σοῦ ἀνταποδώσω τὴ σημερινὴ μέρα. Μὲ κοίταξε περίεργα. Μὰ ναί τὴ σημερινὴ μέρα. Τί; ἔτσι θάρρεῖς πὺς ξεχνῶ ἐγὼ τίς χάρεις ποὺ μοῦ κάνουνε; Δίνε μου νὰ σοῦ δίνω. Μοῦδωστες,

Ο "ΝΟΥΜΑΣ", ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Για την 'Αθήνα Δρ. κ.—Για τις 'Επαρχίες Δρ.

Για το 'Εξωτερικό Δρ. χρ. 10.

Για τις 'Επαρχίες διαχόμεστε και τρέμντες (2 Δρ. την τριμηνία) συνδρομές.

Κανένας δε γράφεται συνδρομητής ε δέ στείλει μπροστά τη συνδρομή του.

10 λεπτά το φύλλο λεπτά 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στα κισόκια (Σύνταγμα, 'Ομόνοια 'Εθν. Τράπεζα 'Υπ. Οικονομικών, Σταθμός Τροχόδρομου ('Ακαδημία), Βουλή, Σταθμός Υπόγειου Σιδηρόδρομου 'Ομόνοια), στα βιβλιοπωλεία «'Εστία» Γ. Κολάρου και Σακέτου (άντικρυ στὴ Βουλή).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτο-

ρεία τῶν 'Εφημερίδων.

Στὰ Χανιά (Κρήτη) στὸ Σύλλογο δ' «Σολωμός».

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

* *Ἡ Βουλὴ μας—Τί θὰ κάνει—Οἱ πολιτικοὶ τοῦ καφερέ—'Αθήνα καὶ Παρίσι.*

Ν' ΑΡΧΙΝΗΣΕΙ μὲ τὸ καλὸ λοιπὸν καὶ ἡ Βουλὴ γιὰ νὰ ξαναδάνουμε καὶ μεῖς οἱ δόλιοι λίγο, νὰ διώξουμε τὴ μούχλα ἀποπάνου μας, νὰ ζωντανέψουμε ἐπιτέλους. Εἶναι τρομερὸ ἀπελπιστικὸ νὰ κελαδοῦν νὰ πουλιά, νὰ κρεμνοῦν οἱ Νεότουρκοι, νὰ μοσκοβολοῦν τὰ λουλούδια, νὰ ὀργιάζει μὲ δυὸ λόγια δὲ ἡ φύση καὶ ἡ ζωὴ τριγύρω μας, καὶ μοναχὰ ἐμεῖς νὰ φοβοῦμε. Γιατί ὁ Ρωμιὸς δὲν τὴ νιώθει, δὲν τὴν ἀπολαμβάνει τὴ ζωὴ δίχως Βουλὴ καὶ γι' αὐτὸ μὲ λαχτάρα ὅλοι μας διαβάσαμε τὴ μεγάλη εἰδησιὴ πὺς τὴ Δευτέρα «συνέρχεται» ἡ Βουλὴ μας—ποῦ πάει νὰ πεῖ, ἀνοίγει διὰ πλάτα τις πόρτες της.

* Ἀ δὲ γίνῃ ἀπαρτία τὴ Δευτέρα, μικρὸ τὸ κακὸ. Θάχουμε πάλι κατὶ νὰ ποῦμε, καυτηριάζοντας τοὺς βουλευτὰς τοῦ «δὲν προσέτρεξαν εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος»—κ' ἐστὶ θὰ γίνῃ κουδέντα, ποῦ πάει νὰ πεῖ δ ρ α δ η γιὰ τὸ σημερινὸ Ρωμιό.

* ΚΑΙ τί θὰ κάνει ἡ Βουλὴ μας; Νά, μιά ἐρώτησις ποὺ δὲ δυσκολεύει καθόλου τὴν ἀπάντησι. «Ὅ,τι ἔκαμε ἴσαμε τώρα. Καὶ δουλεύει πάντα τόσο στερεότυπα, στὴ γενικὴ γραμμὴς τουλάχιστο, ἀντιγράφοντας ἢ μιὰ Σύνοδο τὴν ἄλλη, ποὺ σώνει νάγῃ παρακολουθεῖται κανεὶς τις περ-

χρωστῶ νὰ σοῦ ἀνταπεδώσω τὸ χάρισμά. Γελούσα γελούσα μὲ πονηριὰ, μὲ παιδικιστικὴν ἀρετὴν, καὶ τὸν περὶ αὐτὴν καὶ τὸν ἀνάγκασα νὰ γελᾷ κ' ἐκεῖνος ἐνὺ πειρασμοῖς νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὰ πειράγματά μου, πιάνοντας τὰ χέρια μου σφιχτὰ καὶ ἀναγκάζοντάς με νὰ μένω φρόνιμη.

Συμφωνήσαμε νάναί ἐδῶ τὸ ἄλλο Σάββατο στὴς τέσσερις τὸ ἀπόγευμα καὶ νάναί κ' ἐκεῖνη εἰδοποιημένη. Θὰ γνωριστοῦνε καὶ ἀπὸ κοντά. Θὰ ποῦνε δ,τι θέλουνε ὅση ὥρα ἐγὼ θὰ ἱτοιμάζω τὸ τσάι. Κι ὅταν ἡ Μαίρη θὰ φύγῃ, θὰ μοῦ πεῖ ὁ Λῶρης τί ἀποφάσισαν.

26 Αὐγούστου.

* Ὅλα εἶναι συμφωνημένα. Μεθαύριο τὴν ἴδια ὥρα στὴς τέσσερις ὁ Λῶρης θάναί ἐδῶ νὰ τὴν περιμένει. Τίποτε ἄλλο. Αὐτὰ μοῦ τάπε ἐκεῖνος ἀπόψε ποῦ ἔφυγε, στὴς ἐπτὰ, μισὴ ὥρα ἀργότερα ἀπὸ κείνη.

30 Αὐγούστου.

Τὴν περιμένα ἀπὸ τις τρισημίμησι. Εἴμουν α- νήσυχη καὶ ὅλο φοβόμουν κανένα ἐμπόδιο ποῦ θὰ

σμένες ἐργασίαι της, γιὰ νὰ καθίσει νὰ καταστρώσει ἀπὸ τώρα τὰ πρακτικὰ γιὰ τις συνεδριάσεις ποὺ θὰ γίνοντε.

Κ' ἔτσι ὄντας σὲ ρωτᾷ κανεὶς: γιατί ἀνοίγει ἡ Βουλὴ; μπόρεῖς νὰν τοῦ ἀπαντήσεις: 'Ανοίγει σήμερα γιὰ νὰ κλείσει ὕστερ' ἀπὸ λίγον καιρὸ, ὅσο νάρθῃ ὁ καιρὸς ποὺ θὰ ξανανοίξῃ γιὰ νὰ ξανακλείσει—καὶ πάει λέοντας.

Μήπως καὶ πολλοὶ ἀνθρώποι δὲ γεννιοῦνται μοναχὰ γιὰ νὰ περᾶνουν, δίχως νὰφίξουν κανένα σημάδι τῆς ζωῆς τους; Κάτι τέτιο εἶναι καὶ ἡ Ρωμαϊκὴ Βουλὴ, ἕνας εἶδος φορὰ- ἄνθρωπος, νὰ ποῦμε.

*

ΑΝ πάρει κανεὶς τὴ βόλτα τοῦ στοῦς διάφορους κεντρικοὺς καφενέδες αὐτὴς τις μέρες καὶ ἀκούσει πὺς σχολιάζονται ἀπὸ τοὺς Ρωμιούς τὰ τελευταῖα μεγάλα γεγονότα τῆς Τουρκίας, καὶ ἀκούσει τις σαφὲς τους γνώμες περὶ τοῦ πὺς θὰ μπόρῃ νὰ σταθεῖ τὸ Σύνταγμα καὶ νὰ στεριωθεῖ ὁ καινούριος ὁ Σουλτάνος ἐπὶ τὸν θρόνον καὶ νὰ ξαναγεννηθεῖ ἡ Τουρκία—κάνει τὴν ἀκόλουθον ἀπελπιστικὴν ἀκρίβη:

— Τί κατάρτα Θεοῦ, νὰ βρισκται τέτιο καὶ τόσο πολιτικὸ μυαλὸ ἐδῶ, καὶ ὥστόσο τὸ Ρωμαϊκὸ νὰ καταντῇ σ' αὐτὰ τὰ χάλια! Δὲν μποροῦσαν δέκα εἴκοσι ἀπ' αὐτοὺς τοὺς μεγάλους πολιτικοὺς τοῦ καφερέ νὰπαρνηθοῦνε γιὰ λίγες μέρες τοὺς ναργιλέδες τους καὶ τὴ συζήτησι καὶ νὰ φροντίσουνε γιὰ τὴ σωτηρία αὐτοῦ τοῦ τόπου;

* Ὁ Θεὸς νὰν τοὺς δώσῃ φώτιση γιατί τὸ παραγοῦνε πιά καὶ δὲ σφερέναι.

*

ΑΝ τὴν κάμανε ἂ ν ἂ γ ν ω σ μ α οἱ φημερίδες μας τὸ Χαμίτ, δὲν εἶναι καὶ τόσο μεγάλο τὸ κακὸ, ὥστε νὰ βάζουν τις φωνές... κανεὶς ποὺ δὲν τὸν κάμανε. Στὰ ὕστερα τί σημαίνει τάχα καὶ αὐτό; Μιά κοτζῆμ Παριζιάνικη φημερίδα, ἡ «Ματίν», πληροφορήσε τὰ ἐκτομωμῖα τοὺς ἀναγνώστες τῆς πὺς πέρασε τις τελευταῖες στιγμὲς τοῦ ὁ Χαμίτ στὸ Γιλντίζ, τί εἶπε μὲ τὴν ἀγαπημένην του, τί τοῦ ἀπακρίθηκε κείνη, πὺς κατόπιν ἔδωσε διὰ τὰ νὰν τὴν σφάζουνε γιὰ νὰ μὴν τοῦ τὴν πάρουν οἱ Νεότουρκοι κτλ. ὅλα μὲ τὸ νῦ καὶ μὲ τὸ σῖγμα.

Κι ὅταν αὐτὰ συμβαίνουν εἰς Παρίσιους, τί παράξενο νὰ γράφονται καὶ μερικὰ ἀναγνώσματα στὴν 'Αθήνα;

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΡΑΜΑ

Φίλιππε Νουμά,

Εἴχες τὴν καλοσύνην ν' ἀναγγείλεις ὅτι θὰ δημοσιεύσεις στὸ ἐρχόμενο φύλλο μιὰ μελέτη μου, ποὺ σοῦ εἶχα ὑποσχεθεῖ.

* Ἀντὶς αὐτὴ θὰ σοῦ στείλω κάπιο ἀρθράκι ποὺ γράφω ἐπίτηδες γιὰ τὸ «Νουμά», γιατί τὰ χειρόγραφα τῆς μελέτης μου δὲ βρίζονται, πᾶνε δέκα

τὴν ἀνάγκασε νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἐπίσκεψή της. Ἐγὼ φορούσα ἕνα φόρεμα ὀλωσθιόλου σκέτο καὶ τὰ μαλλιά μου τᾶχα χτενίσαι ἀπλὰ ἀπλὰ. Μοῦ φαινόταν ἀταίριαστο νὰ βάλω φιόγκους καὶ δαχτυλίδια, καὶ φορέματα χτυπητά. Ἐγὼ ἔπρεπε νὰ σβυσθῶ σήμερα ἀπὸ τὴ μέση. Ὁ Λῶρης ἔπρεπε νὰ μὴν κοιτάζῃ παρὰ ἐκείνη, νὰ μὴ θαυμάζει παρὰ ἐκείνη, νὰ μὴν ἀπασχολεῖ τὴν προσοχή του παρὰ ἐκείνη. Δὲν εἴμουν αὖ ἐγὼ καμμιὰ ἀντίζηλη ποὺ ἔπρεπε νὰ στολισθῶ κ' ἐγὼ δίπλα της καὶ νάρθῃ ὁ Λῶρης νὰ διαλέξῃ. Καὶ πὺς εἶταν δυνατό νὰ καταδεχθῶ ἐγὼ νὰ στοχαστεῖ ὁ Λῶρης πὺς ζήλεψα καὶ πάσκινα νὰ γίνω κ' ἐγὼ ὁμορφὴ γιὰ νὰ μὴ μοῦ τὸν πάρει ἡ ἄλλη; Ὅχι! δὲ θὰ τοῦδυνα ἐγὼ ποτὲς ἀφορμὴ νὰ φανταστεῖ αὐτὰ τὰ πράγματα γιὰ μένη. Στὴς τέσσερις ἦρθε ὁ Λῶρης, τὴν περίμενε κάμποση ὥρα, καὶ εἶταν ἀνήσυχος καὶ κρατοῦσε ἕνα βιβλίο καὶ τὸ ξεφύλλιζε νευρικά. Εἶταν πολὺ ὁμορφος, κ' εἶχε ὁμορφὰ χτενίσαι τὰ μαλλιά του κ' ἡ γραβάτα του εἶταν δεμένη μὲ περίσσα προσοχή καὶ μόλις μπῆκε, αἰσθάνθηκα ἕνα ἰλαρὸν ἄρωμα βιολέττας. καὶ θυμήθηκα πὺς ἄλλοτε σὰν ἐρχότανε γιὰ μένα ἔβαζε ἀπὸ τὴν ἴδια μυρουδιά. Δὲ μίλουσε καθόλου μὰ ἐγὼ ἤξερα τί γινότανε στὸ νοῦ του. Σκίφτονταν: Τί

μέρες, στὰ χέρια μου πλέον, ἀλλὰ στὸ τυπογραφεῖο ποὺ τυπῶνε τὸ βιβλίο μου «Οἱ λοῖοι Στρατοκόποι» τοῦ ὁποῖου ἕνα κεφάλαιο θὰ εἶναι αὐτὴ εκπαιδευτικὴ μεταρρύθμισις.

Ἀθήνα, 0 τοῦ 'Απρίλη 1909.

Μὲ ἀγάπην

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ

„ΣΤΕΛΛΑ ΒΙΟΛΑΝΤΗ“

Τρίπραχτο δράμα τοῦ Γρ. Ξενοπούλου μὲ μουσικὴ τοῦ Μανώλη Καλομοίρη

[Ἀπὸ τὸ γνωστὸ τοῦ διήγημα «'Ερως 'Εσταυρωμένος», δ κ. Γρηγόριος Ξενοπούλος ἔδωκε τρίπραχτο δράμα, τὴ «Στέλλα Βιολάντη», ποὺ θὰ τὴν παίξῃ τὸ καλοκαίρι στὴ «Νέα Σκηνή» ἡ Μαρίκα Κοτοπούλη.

* Ἐνα θαυμάσιο ποίημα ποὺ ἔχει γράφῃ ὁ Παλαμᾶς στὴ Στέλλα Βιολάντη, ὁ Ξενοπούλος σκίφτηκε νὰ τὸ κάμῃ πρόλογο στὸ δράμα του, καὶ παρεκάλεσε τὸν Καλομοίρη νὰ τοῦ γράψῃ μιὰ εἰσαγωγή, γιὰ νὰ βγαίῃ στὴν ἀρχὴ ἕνας ἠθοποιὸς καὶ νὰ τὸ ἀπαγγέλλῃ μὲ ὑπόκρουση ὀρχήστρας.

* Ὁ Καλομοίρης διάβασε τὸ ποίημα τοῦ Παλαμᾶ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Ξενοπούλου, ἐνθουσιάστηκε μὲ τὴ «Στέλλα Βιολάντη» καὶ ἀναδέχτηκε νὰ γράψῃ μουσικὴ ὅχι μόνο γιὰ τὸν πρόλογο, παρὰ καὶ γιὰ ὅλο τὸ δράμα.

* Ἐτσι σύνθεσε ἕνα ἔξοχο κομμάτι γιὰ μεγάλη ὀρχήστρα, ἀπὸ τέσσερα μέρη. Τὸ πρῶτο εἶναι εἰσαγωγή στὴν πρώτη πράξιν τοῦ δράματος, μὲ μελόδραμα (ἔτσι λένε τὴν ἀπαγγελίαν μὲ ὑπόκρουση ὀρχήστρας), τὸ ἄλλο εἶναι εἰσαγωγή στὴ δεύτερη πράξιν, τὸ τρίτο εἰσαγωγή στὴν τρίτη καὶ τὸ τέταρτο υἱσοδέρμα (intermezzo), τὴ στιγμή ποὺ κατεβαίνει ἡ Στέλλα Βιολάντη ἀπὸ τὴ σκηνὴ γιὰ νὰ πεθάνῃ στὴ σκηνή.

Τὴ μουσικὴ τῆς «Στέλλας Βιολάντη» ὁ Καλομοίρης τὴν ἀφιερώνει τοῦ Παλαμᾶ.]

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

τοῦ ΠΑΛΑΜΑ

Σεβαστὲ μου φίλε,

Πάντα μου λαχταροῦσα νὰ Σ' ἀφιερῶσω κἄνα μου ἔργο ποὺ ὁπωσδήποτε νὰ εἶναι ἄξιο τῆς τιμῆς νὰ στολισθῇ μὲ τὸ μεγάλο Σου ὄνομα. Ἐχοντας τὴ Ρωμαϊκὴ Σούιτα μου ἀφιερῶμιν τοῦ Ψυχάρη, καρτεροῦσα. Κ' ἦρθε ἡ «Στέλλα Βιολάντη». Μὰ καὶ ἀρτήνην δὲν ἔχω ἂ θὰ τὴν ἔβρισκα ἄξια Σου ἂ δὲν

νὰ πῶ; Τί νὰ πῶ νὰ μὴν πὴγῶσαι τὴ Ρίτα καθόλου; Μὰ δ,τι καὶ ἂν κάνει δὲ μπορῶ νὰ παραδεχθῶ πὺς δὲν ὑποφέρει τὴ στιγμὴ αὐτὴ, ποὺ μὲ βλέπει νὰ περιμένω μιὰ ἄλλη γυναῖκα.

— Μὰ γιατί δὲ μιλεῖς, Λῶρη; Ἐγὼ τόση ὥρα δὲ σοῦ κουβέντιαζα γιατί θαρροῦσα πὺς διαβάζεις. Ἐ; γιατί δὲ μιλεῖς;

Πόσο εἶτα ὁμορφος καὶ πόσο τὸν ποθοῦσε ἡ ψυχὴ μου! Πόσο εἶταν ὁμορφος ἔτσι ποὺ καθόταν! Εἶταν ὁμορφος καὶ τὸν ἀγαποῦσα· εἴμαστε οἱ δυὸ μας ὁλομόνυχτοι καὶ περίμενε μιὰν ἄλλη γυναῖκα, καὶ αὐτὴ τὴ γυναῖκα τοῦ τὴν ἔφερα ἐγὼ στὴν ἀγκαλιά του!... Μὰ γιατί, γιατί, Θεέ μου; Μὴν εἶχα τρελ- λαθεῖ ἐγὼ;...

* Ἀέφρνα χτύπησε ἡ πόρτα. Τινχτήκαμε τα- ραχμένοι κ' οἱ δυὸ καὶ μιὰ στιγμὴ μείναμε ἀκίνητοι...

Κατάλαβα πὺς εἶχα χλωμᾶσαι κ' ἔδωκα τὸ μαντήλι μου κ' ἐκρυψα τὸ πρόσωπό μου, νὰ μὴ μὲ δεῖ. Ἐκεῖνος σηκώθηκε εὐτὺς καὶ πλησίασε ἕνα τραπέζι μὲ φωτογραφίες καὶ τ'ς κοίταξε...

(Ἀκολουθεῖ)